

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pač na ta dneva praznik inide dan prej ob 6. zvečer. Stane po postri prejemam ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in šestletno 250 K. Prodaja se v Gorici v tovarnah Schwarz v Šolskih ulicah Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekaliju po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravljanje je načinjeno v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravljanje v Gorice. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer tako da se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbah.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

Primera dobro zadeta.

Zadnji smo razmotrili mnenje, da izmišljena „Zveza Gregorčič-Pajer“ ni drugega nego podtaknjeni vzrok nemožnosti dobrouspešnega delovanja naše deželnozbornske delegacije v minoli šestletni dobi. V tem preporinem vprašanju smo torej z „Edinostjo“ precej na čistem. Njeno stališče je: Uspeh deželnozbornskega delovanja delegacije slov. ljudske stranke je slab; naše stališče je: Uspeh naše delegacije je tak, kakoršen se je mogel zahtevati in pričakovati. Vzrok temu išče ona v takoimenovani „Zvezi Gregorčič-Pajer“; mi v laški večini in v needinosti slovenske delegacije vsele libralnega razpora. Nastane torej vprašanje: Kateri teh faktorjev tvori „javna, notorična in vsem vidljiva dejstva“? V prvi vrsti menda „uspehi“, naj jih že gleda kdo z očmi „Edinosti“ ali z našimi, naj jih razavljuje ali otemnuje z ene ali druge strani. Ravno tako je od nas navedeni „vzrok“ odprta knjiga vsakomu; komu pa ni znana večina laška in needinost slovenska? Kaj pa „Edinost“ „vzrok“? Kaj „Zveza Gregorčič-Pajer“? Ali je ta tudi javno notorično, vsem vidljivo dejstvo? Menda ne! Laški poslanci in njih glasila ne vedo o tej „Zvezzi“ nič, naši so javno izjavili, da te „zvezze“ ni in ni bilo. Ali mari niso to edino kompetentni krog v tem vprašanju? O da, za vsakega razumnika, a za „Edinost“ ne! V „Edinostnih“ očeh ne vedo poslanci nič, kaj sklepajo med seboj, pač pa ve to oni, ki je tem poslancem najbolj oddaljen. Gabršček je to „rac“ spodel in v „Soči“ izlegel. Bila je to ena onih „kosti“, katere je treba — po njevih besedah — sem pa tja vreči med ljudstvo, da ima na čem glodati. In „Edinost“, ki je več let to „Sočino“ „kost“ ignorirala, jo je začela v novejšem času z vidnim okusom obirati. Pa če je bilo to pred oficijelno izjavo kluba naših poslancev nelepo in nepošteno, je po tej jasni in odločni izjavi nezaslišano in zlobno. List, ki si upa oficijelni izjavi naših zastopnikov odrekati resnico, je pogazil v blato spoštovanje do samega sebe. Kje je mogoče domnevati, da si upajo narodni zastopniki kaj oficijelno zanikati, kar bi ne bilo resnično! Ali bi

ne postavljali s tem v največjo nevarnost svojo moralno in strankino eksistenco? Ta „zveza“ bi bila morala biti znana 16 poslancem (6 slovenskim in 10 laškim), in toliko mož naj bi bilo držalo to „zvezo“ že toliko let tako atrogo tajno?! In vrhu tega celo taki, ki niso več poslanci, katerih ne veže torej več uradna moldečnost!! Ali pa taki, ki so postali zdaj naši stranki odločno nasprotui in veliki prijatelji našim slovenskim nasprotnikom!

Ali vsem tem premislekom zdrave pameti zatiska „Edinost“ oči in ulesa. Zahtevam poštenosti tudi v političnem boju se roga v obraz z neko frivolnostjo, ki presega celo meje brezobraznosti. Drugače pač ne moremo kvalificirati vedenje „Edinosti“ nasproti oficijski izjavi kluba naših poslancev. V dopisu „Krasa“ se povzne do nesramno podle laži, da Gregorčič taki zvezo s Pajerjem, in dostavlja že: „tajiti je lahko! In nadalje laže, „da je dr. Gregorčič v zvezi z dr. Pajerjem vezanih rok, da se ni za svoje volilce ne v Gorici niti na Dunaju brigal.“

Tej impertinentni perfidnosti ne vemo boljega odgovora, nego je ta: „Sočinega“ farbarja, ki je ponavljal laž o „Gregorčič-Pajerjevi zvezi“, smo pozvali že večkrat, naj se podpiše, da mu povemo v obraz da laže in obrekuje.

Do zdaj se ni hotel podpisati. „Soča“ je bila iznašla pred nekaj časom novo laž: da je zvedela iz ust visokega političnega dostojarstvenika, da velja „Gregorčič-Pajerjeva zveza“ za ves čas do današnjega dne. Pozvali smo jo že večkrat, naj imenuje ono osebo! „Soča“ molči. — Če se predrane „Edinost“ že ponavljati laž o „zvezi“ Gregorčič-Pajer, naj se dotični poštenjakovi podpiše, da tudi njemu povemo v obraz, da laže ter mu damo priliko, da nas potem toži. Na pristojnem mestu donešemo dokaz, da dotičnik laže in obrekuje.

S tem je, menimo, dovolj dokazano, da je krivica, katero dela „Edinost“ dr. Gregorčiču neprimerno večja kakor krivica, katero je naredil „Delavski list“ dr. Rybača, da je naša primera, več kot dobro zadeta, in da smo „tudi to pot prav mahnili“ po „Edinosti“ in ne — mimo!

LISTEK.

Zamorec.

Šaljiv prizor.

(Spisal Dragotin Vodopivec.)

Malha. (Zvijaje se.) O joj, o joj. Moj hrbet. Saj nisem hotel krasti. Prizanesi mi Blaže. O dobri Blaže, prosim te. Moj hrbet in moje kosti so stare, rado me boli, O, da bi ti to poskusil. O sladki Blaže.

Blaž. Čevelj mi sezuj takoj! Če ne te premlatim kakor slamo.

Malha. Ja, ja, hitro ga sezujem hitro! (Pri tem stoka.)

Blaž. No! Bo kaj? (Zamahne s palico.)

Malha. O jej! Ne morem, noge mi je zarasa.

Blaž. Čakaj, ti bom pomagal. (Ga prime za nogo in ga povleče, da pada na tlo.)

Malha. O jej! Moja glava. Moj hrbet. Zlomljenia

Blaž. (Ga vleče za nogo po odru.) Le kriči, falot grdi. Tat, berač ciganski. (Mu sezuje čevelj.) Tako. (Mu da je breco povrhu.) To imaš povrhu, da boš vedel, kedaj si hotel krasti. Baraba grda.

Malha. (Na tleh.) O jej! Moj hrbet. Moja glava. Nič ne morem. (Vstane.) Tri mesce ne bom za nič. (Sede na stolico, se tiplje po glavi in po hrbtnu.) Do sodnega dneva jih imam zadosti. Blaž. Prav ti stoji, boš vedel za drugič. Kar ni tvojega, pusti pri miru. Dolgorastnež stari.

Malha. Saj nisem hotel krasti. Samo pomermi sem jih hotel, kako bi mi stali.

Blaž. Ha, ha, pomeriti si jih hotel? To si mi imel prej povedati. Ha, ha, lagati pa znaš.

Malha. (Vzame svoj čevelj v roke in ga pregleduje.) Hm, hm, strgan je, ga bo treba zaščiti. (Ga dene na mizo pred Blažom.)

Blaž. (Prime čevelj in ga vrže po odru.) Ta ga imaš. Nesi šivet kamor hočeš,

Dopisi.

Z dežele. O načinu oranja zemlje piše „resen“ (?) in „velemoder“ urednik v predzadnjem „Kmečkem glasu“. To ulogo bi moral reševati urednik „Prim. gospodarja“, kajti on je obiskoval visoke kmetijske šole. Ker pa si je urednik „Km. glasa“ osvojil vse vede — brez šole, moram operekat nasvetovanje oranje v vašo lastno korist, soknejetje. Ne puščajte zemlje padati za oralom spet v razor (po Mrmoljevi šoli), marveč naj se dvigne zemlja v spicaste lehe, kakor ste delali od pametveka. Take dvignjena spodnja mrtva plast zemlje naj ostane vsaj 8 dni tako preoranata, da se napoji z raka. Potem ob sajenju prevlečite zemljo, da bodo prav plitvi razori, kamor bo seme krompirja padalo. Nato zaorajte krompir, da ostanejo spet razori med lehami za odtok vode, ker krompir je zelo nežna rastlina, obstojeca iz vode in škroba. Če je količaj vode pri njem, zgnijte namesto skaliti. In kmet bo imel prazno njivo. Dognano je, da krompirju preveč vlage in mokrote škodi še hujne nego s uša. Vsled tega, kmetje, — posebno letos, ki je mokrotina spomlad, pustite razore pred in po sajenju krompirja v vašo korist. Saj glavna reč, da krompir skali je, da ima osušeno lego. Ko enkrat pride rastlina nad zemljo, si razprostre mesnatno perje, katero brani gorkoto žgočega solnca. Čim težja je zemlja, tim globokej naj bodo razorji. To naj velja tudi za iste, ki še vedno orjejo široke, ravne lehe.

S tem je naš agrarni urednik, kateri v vsakem „Glasu“ tudi v zadnjem štev. obogatel za eno blamažo več. Zato pa: gorje vojski, si ima nepravega polveljnika, gorje bolniku z neizvežbanim zdravnikom, in še bolj gorje nam, ki imamo za urednika „Kmečkega glasa“ moža, ki pravi, da je kmet, a uči kmete kriivo obdelavati zemljo. Kmet.

Iz tolminskih gor. — Podpisani ši štejem v dolžnost izjaviti, da ni na Mengorah nobenega dopisnika „Kmečkega Glasu“ in tudi nobenega dopisnika „Soče“. Torej tudi dopis v 2. št. „Kmečkega Glasu“ iz tolminskih gor, pod kate-

rim je podpis „Mengorski“, ni bil pisan na Mengorah. To izjavljajem zato, ker se mene sumi, da sem jaz dopisnik tega lista. Tisti Mengorski, piše cjenjeni list „Gorica“ v 14. št., ki je zagrejšil omenjeni dopis v agrarnem glasilu, mora biti „brezvesten farbar“. Tega imena pa jaz nočem, ampak ga rade volje prepričam dopisniku imenovanega dopisa v „Kmečku Glasu“. Dotičnik se je podpisal s podpisom „Mengorski“ zato, da bi me razglasil za pristaša „agrarse“ stranke, torej za liberalce. Gotovo se je nadejal večjega upliva od podpisa „Mengorski“ kot od svojega, kajti kolikor je meni znano, ni v vseh tolminskeh gorovih nobenih drugih Mengor, torej tudi nobenega drugega Mengorskega. Dopisniku imenovanega dopisa v agrarnem glasilu svetujem, naj se drugič podpiše s svojim polnim imenom in priimkom, da bude javnost vsaj vedela, kdo da je ta veleum. To na znanje vsem tistim, ki so vprašali in ki misljijo, da ima omenjeni dopis na Mengorah svoj izvir.

Tomaž Fortunat, Mengorski, somišljenik S. L. S.

Hudajužns. — Vesel napredek mora zaznamovati tukajšnja km. hranilnica in posojilnica, ki ima v teku šestih mesecev čez dve sto tisoč K prometa. Veliko število hranilnih vlog in prav malo število posojil spričuje, da ljudstvo varčuje in ne zapravlja težko prisluženih K. Posebno hvale vredni so tudi mladeniči iz gorenje baške doline, ki z mnogimi hranilnimi vlogami kažejo varčnost in zmernost, kar je podlaga za pošteno življenje. Tistim, kateri pridejo radi raznih okolščin v denarne zadrege, rada pomaga posojilnica, posojilo da skrbnim gospodarjem na moštvo in poroštvo. Na tak način koristi posojilnica ne le tistim, ki vlagajo denar, ampak tudi tistim, ki ga potrebujejo, pa ga zčasno nimajo.

Policični pregled.

Državni zbor.

V torsk in v sredo je zbornica nadaljevala razpravo v prvem čitanju rekrutne predlage, katero je tudi končala.

Blaž. (Bere naprej.) Ljubljana. Tu sem že bil, ko sem kopita kupoval.

Malha. (Med tem krade usnje iz škafa in stavi v žep.)

Blaž. Trsat. Tam je bila enkrat moja teta. Pravila mi je, da je blizu morja.

Malha. Trst, to je strašno mesto. To vsem jaz, ki sem bil enkrat tam.

Blaž. Kaj, ti, da si bilo v Trstu. To pojdi dragim praviti ne meni. Si mogče beračil tam kaj?

Malha. Kaj beračil? Nič nisem beračil, ampak nekemu Dalmatincu sem pomagal oglio prodajat.

Blaž. (Bere naprej.) Državni zbor, (Malha med tem ukraje še žebanje in dreto.) to je najbrž tista velika hiša na Dunaju, kjer postave in denar kujejo. (Obrne glavo.) Afrika! Aha, to je tista dežela, kječ je noč, ko je pri nas dan. (Odloži časopis.)

Malha. Škoda, da ni tudi pri nas tako. Blaž. Zakaj neki?

Malha. Spal bi zdaj!

shodu pri „Jelenu“ o priliki kovanja njih programa. — Ko je namreč prišla točka o veri, so rekli, da bodo branili „vedo vere“, „le zlorabi vere v politične sverhe se protivimo“. Pri tem stavki se je vnela živahna debata.

Predsednik: „Tu se mora popraviti, vera ni veda“. Učitelj (z načniki): „Ja, vera je veda, to je znanstvo“. Zapisnikar: „Ni res, tiho!“ Dr. Marko (z dolgimi lasmi, brezbrknež, od zadej, bolj tiho): „Vera je čut — čustvo“. Predsednik (to slišavši, glasno): „Vera je čut — to je čustvo, ne znanstvo ali veda!“ Visoki gosp. učitelj (zopet): „Vera je veda in to je znanstvo!“ Zapisnikar: „Boste tiho!“ Gosp. učitelj (obrnivši se preč, bolj tiho): „Meni kot zastopniku tržaških okoličanskih kmetov mi ne puste govoriti, dvakrat sem se oglasil za besedo, a so mi jo odklonili; ko jem kaj dokažem s pojasnil, pa pravijo: Tiho, tiho molčite“. Ko je pa prišel v stransko sobo, je rekel ves razburjen: „Naj gredo rakkom žvižgat agrarci in njih stranka, saj jaz nisem kmet“. Navzoči kmet.

Trg sv. Hilarija, ki se je vrnil v torek, je privabil mnogo ljudij v mesto. Zlasti mnogo ljudstva je bilo na trgu sv. Antona starega, kjer je bila velika množina krompirja za seme na prodaj. Reči moramo, da toliko ga nismo videli uže mnogo let. Naši okoličani so ga pridno kupovali. Cena mu je bila po 10—11 K kvintal. — V četrtek je bilo tudi že precej krompirja pripeljanega na trg. Prodaja je po 8—9 K kvintal.

Goriški brigadir Bogoljub Seibert je imenovan feldmaršallajtnantom in divizijskim poveljnikom. Baje bode premeščen k diviziji v Sibinj. — Vojaka godba mu je priredila v četrtek zvečer ob 7. uri serenado, katere so se udeležili tudi vojaki z lampijoni. Pred stanovanjem novega divizionerja v Gosposki ulici je igrala godba, med tem časom so se divizionerji na njegovem stanovanju poklonili častniki goriške garnizije. Vojštvo je zaklicalo pri odhodu godbe „Hoch!“

Telefonična zveza Gorica-Solkan-Kanal-Tolmin. — Po prizadevanju trgovske zbornice goriške se je vrnilo v četrtek v prostorih trgovske zbornice posvetovanje, bi li ne kazalo upeljati telefonsko zvezo Gorica-Solkan-Kanal-Tolmin. Tega posvetovanja so se udeležili poleg zastopnikov trgovske-obrtnice zbornice in zastopnikov deželnega odbora, pošte, mestnega magistrata tudi župani solkanski g. Alojzij Mozetič, župan kanalski g. A. Križnič in župan tolminski, g. Oskar Gabrček. — Kazprava je bila tako živahna in upati je, da se telefonska žica potegne do Tolmina.

— Drobne domače vesti. — V soboto je umrla v Češkem pri Vitovljah Terezija Košutna, obdespoštovana posestnica, skrbna gospodinja, ki je lepo vzgojila svoje otroke in pustila najlepše urejeno posestvo. — V Gradiški ob Soči se je ustrelil 24 letni vojak korporal Farkaš. Ostat je na licu mesta mrtev. Vzrok samomoru je neznan. — Pretil je z napadom neki Andrej Rozman, doma s Koroškega, ki je uslužben pri državni železnici. Pretil je dvem osebam, ki sta ga ovadili sodišču. Sedel bo 2 meseca na samem. — V Vrtovinu so pokopali te dni 69-letnega hlapca Ušaja, ki je služil neprergom pri kmetu Lekin 46 let.

— V goriško bolnišnico se je prišla zdruvit 19-letna Angela Beltram. Rekla je, da ne more hoditi in da ima bajc revmatizem. Ko so ji nogo pregledali, se je dognalo, da ima v njej kroglo. Dekle je potem priznalo, da jo je obstreli njen ljubček. Kroglo so ji vzeli iz noge. — Streli je udarila dne 14. t. m. v zvonik kostanjevske cerkve, katerega je dokaj poškodovala. Potem je obiskala hlev posestnika Spačala in omamila kobilo in vola. Druge nesreče ni bilo. — Močno na glavi se je poškodoval 19-letni Anton Gleščič iz Oseka. Padel je namreč po noči na cesti na nek kamen. Ziravi se v goriški bolnišnici. — Škarlatica se je pojavila na Žagi. Umrla sta dva otroka. Na Žagi je sneženi plaz zasul hišico neke ženice; ženica se je še pravočasno umaknila. — V Ūsi (Rezija) so sneženi plazi zasuli hišo, v kateri je bila mati s štirimi otročci. Vsi so ostali mrtvi. — V Tržiču so udrli neznanzi lopovi v cerkvico sv. Antona ter tam vse razdejali.

— Treščilo je na Vojščici v nedeljo jutro. Bil je strašanski pok. Star možak je rekel, da se kaj takega ne spominja. Poslopja so se gibala. Treščilo je v zvonik. Odneslo je strelovod in razbilo strelovodna žezeza. Nato se je streli razbila na vse strani ter švigala okoli cerkve in okoli zraven stopečega farovža. Udrila je v cerkev z veliko odprtijo, razsula več šip ter poškodovala žlebe. Od tam šla je na farovž, odbila kos strehe, presekala žlebe ter po žlebih vdarila je v vodnjaku. Tu je na kosce raznesla vreteno ter razbila in odvrgla stopnjice, močne kamne. Zraven tega rušila je tu in tam stene in razsula šipe. V notrajnost poslopja — hvala Bogu! — ni udrila.

To je bilo strašno jutro, grozni strah. In to prve dni marca! Cerkev in farovž sta zavarovana.

— Kat. slov. izobraž. društvo v Biljah bo imelo svoj prvi letni občni zbor dne 25. t. m. ob 3. uri in pol po-

poldne v dvorani pri Solerju. Ujde so ugodno vabljeni.

Odbor.

— Zametil in sneg na Bovškem. Snega je na Bovškem mnogo. Zametli so veliki. Promet med Bovcem, Sočo in Trento je ustavljen vsled obilice snega. Trentarji in Sočani so tako rekoč sedaj ločeni od ostalega sveta. Čestni odbor boški je prosil deželni odbor in namenskičnu nujne pomoči za odkidanje snega.

— Družba sv. Mohorja v Češkem bo prihodnje leto 1910. zopet izdala eden ali celo dva snopiča Zgodb sv. pisma. Prvi snopič je prišel že pred 15 leti na svetlo; od tačas se je zgodič precej sprememb med udi naše družbe. Mnogo jih je pomrlo ali izstopilo; vsako leto pa se vpše po več tisoč novih udov. Koliko Mohorjanov je še, ki imajo vse doslej tiskane snopiče Zgodb sv. pisma? In vendar naj bi se nahajala ta knjiga vseh knjig v vsaki slovenski hiši; in Družba hoče pomagati svojim udom, da si nabavijo tiste snopiče, ki jih nimajo; zato ponuja iz svoje zaloge snopiče Zgodb sv. pisma za polovico cene, namreč za 50 vinarjev (in 40 vinarjev za odpravnino) za vsak snopič — dokler jih je še kaj. Kdor jih naroči, mu jih pošljemo lahko zdaj ali pa jih prejme v jeseni z letošnjimi knjigami vred.

Odbor.

— Nogo si je zlomil na Vojščici Jernej Ferfolja, brat pokojnega č. g. Jož. Ferfolja, vikarja v Gabrijah. Ob nakladanju hrastov v Nabrežini se mu je deblo zavalilo v nogu in mu jo prebilo. Mož je vendar že prišel iz bolnišnice in mu gre na bolje, da bo še hodil.

— Boj za slovensko vseučilišče, knjiga, ki jo izda „Slovenska dijaška zveza“, se začne v soboto dne 20. t. m. razpohiliti. Knjiga je nepričakovano narastla in bo obsegala celih 80 strani. Ker pa so s tem narastli znatno tudi stroški, smo sklenili knjigi malo znižati ceno: posamezen izvod stane 50 h, ako pa se naroči vsaj 10 izvodov skupno, stane izvod le 30 h, kar je še vedno malenkostna vso za tako obširno knjigo posebno pri večjih naročbah. Naj bi se razširila ta lepa knjiga v zadnji gorski vasi in v vsaki slovenski hiši naj bi jo čitali! Naroča se v Kateliški Bakvarni v Ljubljani. Plačuje pa se naročila po poloznici Slovenske dijaške zveze, ki jo priložimo vsaki pošiljatvi. „Sl. dij. zv.“.

— Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju je razdelilo med uboge slovenske dijake meseca januarja 805 K, februarja 1005 K. Da bode društvo tudi v bodoče možno veliko bedo med našimi dijaki izdatno olajšati, prosi isto slov. občinstvo daljnih

prispevkov, katera sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident v p. Dunaj III. 3. Reisnerstrasse 27.

— „Slovenska šolska matica“ je izdala za l. 1908 pet knjig in sicer: 1. VIII. zvezek pedagoškega letopisa, katerega sta uredila H. Schreiner in dr. Jos. Tominek; 2. Nazorni nauki, drugi del, spisala H. Schreiner in dr. Jos. Tominek; 3. Poljudna znanstvena knjižnica, spisal dr. Fr. Čadež; Šola in dom s posebnim ozirom na roditeljske večere, napisal Drag. Pribil; 5. Prosto spisje v ljudski ūli, 1. snopič, spisal M. Lichtenwallner.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo

Gospodarske vesti.

Sadno drevje naj se sadi na pravo mesto. Treba mu je ugodne lege in dobre zemlje, sicer nam ne bo delalo nobenega veselja. Puste lege, mirazne lege, nizke lege, kamnitá zemlja, tanjša zemlja, vse to ne velja za sadno drevje. Sadnemu drevju treba globoke in rodovitne zemlje in ugodne prisojene lege.

Detaljišča in brans. Starejša detelišča so rada poraščena tudi z mahom. To vidimo bolj pogosto na težki zemlji in vlažnih tleh in pa seveda v tem slučaju, ako se detelišča nič ne obdelujejo. Opozorjam naše pospoderje, da je treba detelišča vsako spomlad dobro prevlačiti, da se zemlja okolu deteliščnih glav in korenin zrahlja in da se iztrebi plitvo vkoreninjen plevel in mah, ki ne sodita na detelišča. Detelišče bodi čisto.

160 do 200 jajc na leto dobijo od kokoši, ki so izgoyene s skrbnim odbiranjem in ki se redijo v kurnikih skrbnih perutninarjev. Domača kokoš ti pri navadni rej znese komaj polovico tega v tretjem letu, ko je kokoš najbolj nešna.

Ali se sme prasičem dajati živilska sol med krmo? — Tudi pri pratičih sol pomnožuje slast do jedi, vendar je biti pri tem kako oprezno, kajti sol lehko prasiče naravnost zastrupi, ker povzroča vnetje želodca in črev, kakor hitro se prekorači ona množina, ki jo dotični prasič prenese. Z ozirom na velikost sme dobiti prasič na dan v jedi le 4—8 g soli. Vobče je bolje prasičem nič soli pokladati in le, kadar slast do jedi izgube, naj se jim poklada semtertja med posameznimi jedilnimi roki po malem soljenega ovsa, ki je najboljše sredstvo, da slast poživi.

Rojaki! podpirajte
slov. šolstvo
= v Gorici! =

Došlo je

spomladno - letno blago

v velikanski izberi.

Zbirke vzorcev so vedno na razpolago zastonj in poštnine prosto.

ZALOGA je nedosegljiva te stroke v GORICI.

CENE SO STALNE. Postrežba strogo poštena.

„Krojaška zadruga“ Gorica.

Gosposka ulica štev. 6 in 7.

Trgovina se nahaja v novih prostorih.

Včeraj je poslanska zbornica pričela drugo čitanje rekrutne predloge. Tekom debate je finančni minister vitez Bilinski odločno zavrnil govorice, češ, da zapleni država za slučaj vojne vloge v hranilnicah in jih porabi za vojne stroške. Minister je izjavil, da kako nezadovoljena je tako govorica, da se nahajamo sedaj v različnih deželah Avstrije v stanju zelo nevarnih runov. Utemeljene nade je, da ne pride do vojne, ali celo v najskrajnjem slučaju, ako pride do vojne, moram reči, da me je sram, da zamore naše prebivalstvo od vlade svoje dežele misliti tako izredno žalostilno in ponizljivo. Cel v slučaju vojne se v sovražni deželi prizanša privatni lastnini kakor svetinja. Kako je možno misliti, da se zamore proti vsem zakonom privatna lastnina odvzetih lastnih državljanom? Te govorice so tako otroče in tako neumevne, da se mora misliti, da je agitatorjev, ki imajo od tega kak dobitek. Mi nismo nikaka uboga dežela, ako pa pride vzliz temu domovina v nevarnost, je minister prepričan, da zbornica izrazi požrtvalnost narodov in da stavi domovini na razpolago potrebna sredstva. Ne le v imenu vlade, ampak tudi v imenu vse zbornice podaja minister izjavo, da se kaj takega ne more nikdar zgoditi, da bi se avstrijska vlada polastila tujega blaga, ki nam je sveto. Uloge posojilnic so popolnoma varne in ostanejo nedotaknjene ne glede na mir ali vojno. Ulagatelji nimajo ni najmanjega povoda, da jemljejo denar iz posojilnic. Nadejatno se, da se veliki in mali ulagatelji pomirita, in da preprečimo run, ki bi utegnil biti v veliko nesrečo vsemu prebivalstvu.

Ko je minister končal, so govorili razni poslanci, ki so se skoro vsi izrekli za mir s Srbijo. Dr. Šusteršič je nagnal, da vzlič temu, da se nahaja njen klub v odločni opoziciji proti vladu bo vseeno glasoval za kontingenčno vojno. Želi miru, kajti v slučaju vojne bi se morali boriti Jugoslovani proti svojim bratom. Govoril je tudi domobrski minister Georgi, ki je rekel, da armada je navdahnjena enega duha, močna, dobro oborožena in pripravljena slediti najvišjemu vojskovedu. Minister je povdral, da ugodna rešitev rekrutne predloge je neobhodno potrebna. Rekrutna predloga je bila konečno sprejeta z 289 glasov proti 103 glasovom. Nato je zbornica začela razpravljati o podizavljenju železnic. Danes je zopet seja. Konec sedanjega zasedanja bo najbrže v sredo.

Dogodki na Balkanu.

Položaj na Balkanu je še vedno tako reen, pa vendar ne brezupen. Taka je smisel vseh najnovnejših poročil. Ogrski ministarski predsednik Werkerle se je baje nasproti ogrskim parlamentarjem izrazil, da se je celo naš cesar izrazil, da je še upanje, da se izognemo vojski. Odvisno bude najbrže vse od odgovora, katerega bo dala Srbija na avstrijsko noto, katero izroči nas zastopnik v Belgradu grof Forgach prve dni prihodnjega tedna srbskemu ministru za zunanje zadeve. Velevlasti kakor Angleška, Francoska in govorji se celo da tudi Rusija bodo uplavale, vsaj tako se govorji, na Srbijo, da bode na avstrijsko noto odgovorila na način, ki bi omogočil Avstriji nadaljnja pogajanja z njo, dokler se ne dosežejo med obema državama zopet normalne razmere. Omenjene volevlosti se pa tudi nadejajo, da bode imela avstrijska nota tako obliko in vsebino, da bode omogočila Srbiji odgovoriti na zgoraj navedeni način ne da bi pri tem preveč trpel nje ugled. Torej okoli polovice ali proti koncu drugega tedna zna pasti odličitev, ki bode mogoče osodepolna, ali pa tak, da bode razgnala črno, hudo nevihto preteče oblake, ki vise sedaj ne samo nad Balkanom, marveč nad celo Evropo. Bog da, da bi se slednje zgodilo!

Novejša poročila se glase:

Iz Belegradev javljajo, da je ruski odposlanec obiskal srbskega princa Gjor-

da se Rusija ne bo oficijelno bojevala, pač pa da ruska vojna uprava dovoli dopust vsem onim častnikom in vojakom, ki se hočejo udeležiti vojne kakor dobrovoljci. Odposlanec da se nadeja, da bo ruski dobrovoljci nad 100.000.

List Politika omenja vojaške odredbe Avstro-Ogrske iz Ijavila, da bo avstroogrski odposlanec grof Forgach mogel pri izročitvi nove note jednostavno opozarjati na mobilizirane avstroogrške polke, če, da se ne bo mogel opirati na kak pravni naslov. La surova moč da bo njegov argument. — Dočim Avstro-Ogrska zbirka 300.000 vojakov proti Srbiji, nazpola Srbija le z 25.000 mož, razstresenih po vojašnicah. Zato da mora Srbija slediti izgledu Avstro-Ogrske in takoj pričeti mobilizacijo vsaj dveh vojnih divizij.

Beligradski dopisnik Standarda je poslal svojemu listu vojni načrt Srbije, ki ga je sestavil po informacijah najuglednejših srbskih vojaških oseb. Načrt temelji na popolni neutralnosti Romunske, Bolgarske in Turke. Od svojih pet divizij upotrebi Srbija tri divizije nasproti sovražniku, prodirajočemu s severja, dočim preide z dremo divizijama in ustavi v ofenzivo proti Bosni in Hercegovini. Načrt severne vojske je, da opusti trdnjave Belograd, Smederevo in Kladovo ter da koncentriira vso svojo silo na višinah okoli Niša, ki bo s svojimi utrdbami njen operacijska baza. Zapadni armadi bo operacijska baza Kragujevac, združena ob levem boku severne vojske.

S Cetinja poročajo, da je črnogorski knez Nikola razdelil vso črnogorsko vojsko v tri oddelke. V času, ko se napove vojna, prične bombardiranje Kotora s planine Lovčen. — Druga vest s Cetinja javlja, da se je mobilizirala črnogorska brigada, ki je odposlana proti Špiču.

Novice.

Franc Rudež, vikar na Gradišču. — V četrtek smo dobili sporočilo iz Mirna, da je tamkaj po dolgi in mučni bolezni v Gospodu zaspal preč. gospod Franc Rudež, vikar na Gradišču, ki je v zadnjem času živel v Mirnu vsled boljevni upokojen. — Pokojnik se je rodil v Kobiljeglavi dne 5. maja 1863, posvečen v mašnika je bil 21. decembra 1888. Bil je več let v samostanu, a l. 1899 je izstopil iz samostana in bil nameščen kot kapelan v Renčah, kjer je ostal do leta 1902. Bil je po odhodu preč. g. dekanata mons. Jos. Pavletiča iz Renča nekaj časa tudi župni upravitelj, potem je služboval kot kaplan v Mirnu od l. 1902 do 1903, od l. 1904 najprej pa kot vikar na Gradišču. Meseca maja lanskega leta je stopil v začasen pokoj vsled bolezni. Zdravja je iskal tudi v bolnišnici. A usoda je hotels, da zdravila ni ved dobil. Smrtni angel ga je poljubil v četrtek. Pokojnik je bil pri svojih vikarijanih prisluhbljen. Vsi so ga radi imeli zbog svoje prijaznosti in postrežljivosti. Svojo službo je opravljal vseeno dokler mu je zdravje dopuščalo. — Konečno je vendar le podlegel bolezni. — Pogreb pogojnika se je vršil danes predpoldne ob 10. uri v Mirnu. Pogojniku svetila večna luč!

Pogreb č. g. Jos. Goloba, kurata v Podgori, je bil kakor že naznanjeno, v sredo ob ogromni udeležbi, ki je pričala, kako je znalo ceniti ljudstvo in kako so znali ceniti njegovi sobratje in drugi gospodje vrline blagega pogojnika. Taka udeležba je na deželi redka. Navzočih je bilo okrog 40 duhovnikov, svetnih in redovniških. Vlado je zastopal visokorodni g. dvorni svetnik grof Attems, podgorsko papirnico pa gosp. ravnatelj. Sprevor je vodil preč. gosp. dekan Filipič. Molitve za dušo blagega pogojnika je opravil v cerkvi ob obilni azistenci preč. g. župnik Kolavčič. Po molitvah je imel peto mašo g. dekan Filipič, in potem kratek negovor, v katerem je slavil pogojnika kot dobrega učitelja in vodnika ter pozivljal ljudstvo, naj posnema njenega žadnosti. Pogonik je bil cel mož,

neomajen značaj in nevstraten bojevnik za čast Božjo. Mej govorom je vsa cerkev glasno htela. Bil je to ginalj prizor, ki je dokazoval, kako je dobro podgorsko ljudstvo ljubilo svojega dušnega pastirja in očeta. Pogreba so se udeležila tudi domača društva, mej temi: Katoliško podporno del. društvo z zastavo in ženska Marijina družba istotako z zastavo. Občino je zastopal župan in dežel. odbornik g. Klančič. Krsto so spremljali ob straneh podgorski telovadci. Pred hišo je moški pevski zbor pod vodstvom gosp. nadučitelja Budala zapel pesem: Blagomu, ki se spošuje, na grobu pa pesem: Jamica tiha. Na grobu je zapel žalostnik tudi mešan pevski zbor. Ljudstvo je na grobu na glas jokalo. Ko se je krsta pogreznila v jamo, ni bilo mej ogromno množico suhega očesa. Vse je živo čutilo, kako vrlega in skoraj ne-nadomestnega moža je v tem trenutku zembla zagnila!

Zahvala sv. Očetu. — Iz Vatikana je prejel dne 10. marca t. l. naš prevzvani knezonadškof naslednje pismo: „Podpisani se v imenu sv. Očeta zahvaljuje za dar 7770 lir 16 c, ki se ga je poslalo za uboge ponesrečene ob grozni nesreči v Kalabriji in Siciliji, in javlja, da podeljuje Njega Svetost za ta blag čin bratske in krščanske ljubezni iz celega srca apostolski blagoslov.

Veleudani
G. BRESSAN'.

Naša zaplemba. — Vsaka glava svojo pamet! Tako je rekel kmet, katerevnu, stoječ na strmem griču, se je prevrnih kož zelenjatih glav, ki so drčale v dolino vbravši vsaka svojo pot. Tako smo si mislili tudi mi, ko nam je zadajo številko našega lista zaplenilo državno pravdništvo in sicer zaradi deset besed, katere smo v svojem političnem pregledu doslovno posneli iz ljubljanskega „Slovenca“. Ljubljansko državno pravdništvo imata roje svojo pamet, goriško pa tudi svojo, česarovo drugačno od ljubljanskega. Kata roje pamet je boljša, se čitatelji lahko prepričajo, ako si poiščete „Slovenca“ od minulega pondeljka in prečitajo tam telefončne in brzovjane vesti. Gorečnost v službi je lepa reč in priporočljiva vsakemu, ali tudi gorečnost v službi mora imeti svoje meje, kajti prevelika gorečnost koristi večkrat le dotičnikom, škode je pa drugim, kakor je škodovala tudi nam zaradi zadnje zapleme. Ako bi se to večkrat ponavljalo, nastopiti bi bili prisiljeni odločno proti taki preveliki gorečnosti, ki se spremeni lahko tudi v smešnost. —

V znamenju „klobasarij“ pričakuje „Sočin“ gromovnik zmage. Ko vidnih in javno znanih dejstev ne more ta-jiti, jih skuša svojim potrežljivim naročnikom prodajati za „klobasarije, nevredne odgovora“. Zanj komodno, a za naročnike nečastno! Tako smo mu, nedolgo tega, na golih faktih dokazali, da je od razkola sem ravnal z goriško Čitalnico tako grdo samovoljno kot mačka z mišjo. Teh dejstev se ni upal niti omeniti, da bi jih ovrgel, če tudi zna samo solnce z neba tajiti; najboljši dokaz, kako so resnična. Moralne klofute, karere smo mu s temi dejstvi prislomili, je molče požrl, in da bi si te neljube učinko pregnal, je nabrbljal v „Soči“ nekaj brezpredmetnih lapalij. Tako n. pr., da mu pripisujemo „velikansko mogočnost“. E, revček, imamo ga pač jako nizko postavljene! „Mogočen“ je le tam, kamor mu odkritosrčen človek v tekmovanju ne more slediti: v intrigiranju, terroriziranju itd. Tako „mogočen“ je tudi pobalin na ulici; a kteri dostojni človek naj gre v pobalinstvu konkuriat?!

Pa pojdimo dalje! „Dokler je vladalo v Čitalnici največ 15 do 20 klerikalcev, ki so spravili društvo v dolgove in propad, je bila „Gorica“ zadovoljna.“ — Mi: Da, da, zadovoljna, in jako zadovoljna, ker ti „dolgov“ in ta „propad“ eksistirajo le v „Sočinem“ lažnjivem pisarjenju. Denarna akcija s prejšnjim hišnim gospodarjem je bila taka,

da se o dolgovih ne da govoriti. Dotičnih podatkov nimamo pri rokah, da bi jih uporabili. Sicer bi imel o čitalničnih „dolgovih“ najmanj pravice govoriti en Gabršček, ki je cel ta čas v „Soči“ in zunaj igral ulogo črnega herostrata, zoper vse, kar je Čitalnica tudi na kulturnem polju privedila, ne opustivši najmanjše, večkrat celo otročje-smešne prilike. Sicer pa ti „Sočini“ „dolgov“ involvirajo možnost, da bi se bil en Gab. 8 let boril za prisvojitev Čitalnice, ki ima dolge, in s tem pomnožil že itak ogromno število resničnih dolgov, ki tlačijo njegove „piruhe“ in vsa podjetja, kjer on načeluje. Tako neumen pa en Gab. ni. On je pač tako-le računal: „Pevsko in gl. društvo“ je beraško društvo, spravimo je iz „Trg. dom“, kjer nič ne plačuje, v staro hišo v ulici sv. Ivana. Čitalnico pa v „Trg. dom“, da nam bo stanovanje plačevala in pa dvorano rabila za ogromno drag denar!

Zastrand „propada“ Čitalnica je pa resnično ravno nasprotno. Čitalnica je prej vedno zvesto gojila poleg čitanja tudi petje in dramatiko. In za to se ni žrtvoval niti vinar izvenčitalniškega načasnega denarja.

Da, še več! Čitalnica je priredila samo za slovensko šolstvo toliko dobrodelnih koncertov, da se z njim ne more meriti nobeno drugo društvo na Slovenskem. In le par tednov pred naskokom Gabrščekovim je izvršila svoj navadni jesenski koncert s programom, ki je pričal nje svežo agilnost in pri katerem je z orkestrom nastopilo 45 pevcev in pevki, če tudi je „Soča“ že dve leti prej pisarila, da ne spravi Čitalnica niti enega pevca več na oder. In v očigled tem dejstvom čveka gromovnik v „Soči“ še o „propadu“. Da, da, propad je prišel, a po njegovem naskoku. Kat prvo leto se je že maščevalo. Čitalnični delokrog se je omejil na čitanje, število naročnih dnevnikov se je moralno v sredi leta skrčiti, dva predsednika sta (to prvo leto) odstopila, eden je izstopil celo iz društva (zarad „Soče“!), podpredsednik je vlekel pešajočo Čitalnico naprej, ker ni mogel svojemu šefu še pomnožiti bla-maže. Konec leta je, odstopajoč, (kajpada na miglaj svojega šefa-gromovnika!) rotil v posebnih pismih v tolikem številu odstopile „klerikalce“, naj za Boga prekličejo svoj izstop, ker „iz stopna na akcija stavlja v nevarnost obstoj staroslane goriške Čitalnice“. — Letos je v odboru zopet hudo pokalo, da je celo tržaška „Edinstvo“ zajavkala. Zakrpalno se je, le predsednik je odstopil zopet zarad „Soče“. V sili se sprejemajo člani, ki plačujejo le polovico društvenine. — Čitalnica je za časa bojkota „Sočinega“ prirejala na leto po dva koncerta, veliki ples, po eden ali dva plesna venčka, večkrat plesne vaje, na sv. Silvestra večer zabavo s petjem in tombolo, s katero so se navadno troški istega večera pokrili. V letošnjem društvenem letu, ko se greje Čitalnica na solncu „Sočine“ milosti, je imela zabaven zečer zadnji dan leta v družbi s pevskim društvom z ustoppino in deficitom, pustno nedeljo veliki ples (prvič!) nad katerim se je sama „Soča“ zjokala. In vzrok? „Sočini“ pristaši pravijo: Dvorana že!

Tu ima „Soča“ navodilo, kje najišče propada in dolgov Čitalnice. Izzvala nas je k temu. Delo Gabrščekovo! V „Soči“ se je sam pobahal, kako je v „Podp. dr.“ vrgel dr. Gregorčiča in postavil za predsednika dr. Tumo; pride čas, ko se pobaha: „Moje delo je bilo, da je prišla Čitalnica v druge roke in v druge prostore“. Treba je poznati razmere in zahrtnjega pajka, ki spretno plete mreže!

Imenovanje. — Minister poljedelstva je imenoval vinarskega pristava Josipa Zabavnika v Gradcu za vinarskega nadzornika druge vrste na Primorskem.

Agrarci o veri — „Vera ni znanstvo, ne veda, ampak je čut — čustvo“. Tako so modrovali agrarci pri zaupnem

Zahvala.

V težkih urah ob smrti mojega preljubljenega sopoga FRANCA KOKOLE dobila sem od mnogo strani izraženo sožalje; vsem tem, kakor tudi vsem onim, ki so pokojniku skazali zadnjo čast izrekam srčno zahvalo. Bog plati!

Olga Kokole.

Svarilo.

S tem izjavljam ter svarim vse one, ki bi sklepal kake dogovore ali sploh kaka opravila z ljudmi, ki bi se posluževali mojega prijema, da bi bili vsi taki dogovori popolnoma uničeni in neveljavni.

V Gorici, dne 16. marca 1909.

Jožefa Murušič,
v Rabatišču št. 16.

POZOR!
Edini specijalist - optik
J. Primožič
Gorica na Kornu št. 13.

priporoča svojo bogato zalogu optičnih predmetov kakor: raznovrstna očala in bodisi niklasta ali zlata v vseh števikah, (Bergkristal), leče itd. vse le po zdravniških predpisih.

Velika izber: barometrov, topomerov, zdravniških topomerov, kukal za lovce in hribolazce, vase za vino, žganje in razne druge tekočine, mikroskopov ter drugih predmetov spadajočih v to stroko.

Popravila se izvršujejo točno in po zmernih cenah, — Cena blagu konkurenčna.

Na željo se pošilja blago tudi na dom. Za mnogobrojna naročila se toplo priporoča

J. Primožič, optik.

Stavbena tvrdka

Znidarčič & Stepančič

Gorica.

Tržaška ulica številka 29.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prevzema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega doma.“

Gramofone in govorce automate

v 11 različnih modelih prve šega družinskega aparata, močno do nečega avto in kojih elegantnost in do presigleva, ter kojih brezna sploh znano, ponuja po

vste, ko so vsi od najcenejšega do naj enkratnega mesta, izdelke prve vrste seči glas in tako je nepogrešno funkcioniranje je najnižjih cenah priljubljena

tvrdka „Landstrasser Grammophon - Versandhaus“

WIEN, III/1, Thomasplatz No. 8.

Glavni zastopnik za goriško in okolico je

J. BATJEL v Gorici, Via Duomo štev. 3.

= Izgotovljeno pohištvo =
lastnega izdelka priprosto =
in fino se dobi pri =
A. Černigoj-Gorica.

Tržaška ulica 18.

Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela.

Zahvala.

V težkih urah ob smrti mojega preljubljenega sopoga FRANCA KOKOLE dobila sem od mnogo strani izraženo sožalje; vsem tem, kakor tudi vsem onim, ki so pokojniku skazali zadnjo čast izrekam srčno zahvalo. Bog plati!

Olga Kokole.

GORICA Stolna ulica 3-4.
Prodaja tudi na mesečne obroke. — Novi slovenski ceniki franko.

Rihard in Felix Majer

Dunaj II. Kaiser-Josefstrasse 30

erarni lifieranti kupujejo in prodajajo seno, slamo, rezanico in krompir vsake vrste pod najugodnejšimi pogoji.

Velepodjetje prve vrste v lastnem obratu z lastno parno silo.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev le za 7 kron.

Vsled denarnih zadreg več velikih tornem sem dobil naročilo, prodati veliko množino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodam zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame; rjavega ali črnega usnja, zelo elegantno, najmočnejša fasona: Vsi 4 pari stanejo le 6.50 K. Pošilja po povzetju:

S. Korngold

eksportna hiša čevljev Krakovo št. 943.

Lahko se premeni ali denar vrne.

Kaj se vam ne zdi
Ceresova jedilna mast

iz koksovih orehov najboljša.

Ta mast ni le samo najfinješa in najčistejša, ona je tudi najcenejša in najzdatnejša iz med vseh masti, katera kupim.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepiranja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekoslivi za domačo rabo in obrtni namene.

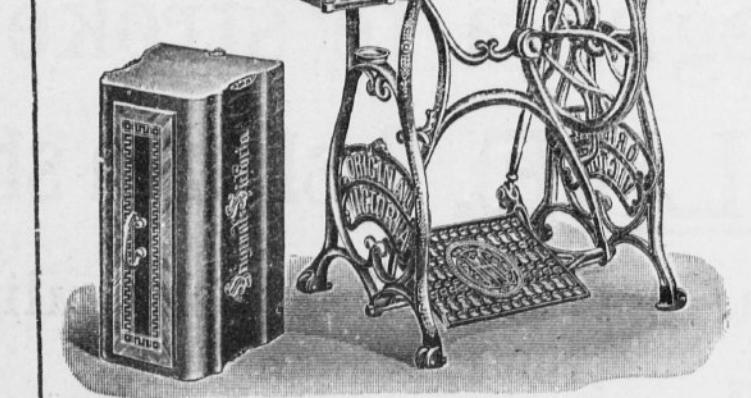
Original-Viktoria stroji so najpripravnješi za umečno vezenje (rekamiranje). Tvrda stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovaren.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orozja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

